

KAŠŤÁKOVÁ, E. – RUŽEKOVÁ, V. 2014. *Operácie v zahraničnom obchode. Teória a prax* (2. vydanie). Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 306 s.

Kristína Drieniková¹

Svetové hospodárstvo sa pod vplyvom globalizačných tendencií stáva čoraz viac integrovanejším a vzájomne prepojeným. Zmeny, ktoré v ňom prebiehajú, prinášajú nové skutočnosti aj do vývoja a fungovania medzinárodného obchodu. Na to reaguje aj predkladaná vysokoškolská učebnica *Operácie v zahraničnom obchode*, ktorá vyšla vo vydavateľstve Ekonóm v roku 2014. Ide v poradí už o druhé, prepracované a rozšírené vydanie. V porovnaní s prvým je komplexnejšie a je obohatené o nové príklady z praxe. Pri zostavovaní učebnice sa autorky opierali o svoje bohaté teoretické a odborné poznatky, praktické skúsenosti v oblasti zahraničnoobchodnej činnosti či ekonomickej diplomacie v zahraničí, ako aj o dlhoročné skúsenosti s výučbou rovnomeného predmetu. Ambíciou autoriek bolo vytvoriť takú vysokoškolskú učebnicu, „ktorá by mala pripraviť odborníkov na zahraničnoobchodnú prax, poskytnúť čitateľom široké spektrum teoretických, ale aj praktických poznatkov, ktoré by prispeli k prehĺbeniu odborných poznatkov v oblasti zahraničnoobchodných transakcií v praxi“.

Predkladaná vysokoškolská učebnica je zároveň výstupom z vedeckovýskumných projektov, ktorých riešiteľkami sú aj autorky – projektu VEGA 1/0391/13 Význam treťích krajín pre strategické rozvojové zámery EÚ v pokrízovom období (s implikáciami pre slovenskú ekonomiku) a projektu VEGA 1/0550/14 Nové výzvy v oblasti európskej energetickej bezpečnosti a ich vplyv na konkurencieschopnosť EÚ v horizonte do roku 2020.

Učebnica pozostáva z jedenástich samostatných kapitol, ktoré na seba systematicky a v logickom slede nadväzujú. E. Kašťáková sa v rámci svojich kapitol v učebnici venuje predovšetkým zahraničnému obchodu SR a jednotlivým druhom obchodných operácií. V. Ružeková sústredila pozornosť na praktické aspekty obchodných operácií – jednotlivé autonómne prostriedky obchodnej politiky, platobné, dodacie podmienky a realizáciu dovoznej a vývozných operácií. Jednotlivé kapitoly sú prehľadne členené a doplnené názornými tabuľkami, grafmi, príkladmi z praxe a prípadovými štúdiami, čo zvyšuje prehľadnosť i zrozumiteľnosť textu.

Prvá kapitola podľa názvu charakterizuje význam zahraničného obchodu SR. Autorka podáva prehľad o jeho vývoji, tovarovej aj teritoriálnej štruktúre i podpore exportu z pohľadu proexportnej politiky SR, pričom sa nevyhla ani predikciám týkajúcich sa jeho ďalšieho vývoja. Na to veľmi vhodne nadväzuje druhá kapitola, ktorá už priamo predstavuje jednotlivé inštitúcie podporujúce rozvoj zahraničnoobchodnej činnosti v SR s podrobným prehľadom ich činností.

V rámci tretej kapitoly sa autorka zaoberá zahraničným obchodom SR v rámci Európskej únie, poukazuje hlavne na jeho štatistické vykazovanie a fungovanie systému INTRASTAT. Zároveň nevynecháva ani špecifické transakcie a osobitné prípady štatis-

¹ Ing. Kristína Drieniková, PhD.; Ekonomická univerzita v Bratislave, Obchodná fakulta, Katedra medzinárodného obchodu, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava; E-mail: kristina.drienikova@euba.sk

tického vykazovania. Upozorňuje aj na otázky týkajúce sa technickej normalizácie a postupy posudzovania zhody či systémy určené na prevenciu nebezpečenstva pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov či v oblasti bezpečnosti potravín.

Štvrtá kapitola sa venuje zahraničnému obchodu EÚ s tretími krajinami, špeciálne vyzdvihuje princípy obchodovania s najvýznamnejšími obchodnými partnermi EÚ – krajinami Európskeho združenia voľného obchodu, USA, Japonskom, Ruskom a Čínou. Kapitola zároveň obsahuje stručnú charakteristiku spoločnej obchodnej i poľnohospodárskej politiky EÚ. Prínosom je prehľad jednotlivých typov obchodných dohôd, ktoré má EÚ uzatvorené s tretími krajinami.

Piata kapitola podľa názvu definuje autonómne prostriedky spoločnej obchodnej politiky EU v rozdelení na aktívne a pasívne. Zároveň analyzuje ustanovenia a opatrenia Colného kódexu EÚ, Spoločného colného sadzovníka EÚ, integrovanej colnej tarify TARIC, uplatňovanie antidumpingových a antisubvenčných opatrení, reguláciu obchodných bariér a sprehľadňuje aj fungovanie Všeobecného systému preferencií. Všetko je vhodne doplnené príkladmi z praxe.

Predmetom šiestej kapitoly sú jednotlivé druhy obchodných operácií, a to od charakteristiky ich základných (dovoz, vývoz) až po špecifické formy (buy-back, ofset). Ďalšia časť tejto kapitoly je zameraná na charakteristiku osobitných foriem obchodovania, ako sú aukcie, burzy, obchodovanie s investičnými celkami či osobitosti v poslednom období čoraz viac využívaného elektronického obchodovania.

Siedma kapitola sa podľa názvu venuje sprostredkovateľským vzťahom v medzinárodnom obchode, jednotlivým typom zmlúv z toho vyplývajúcich (o sprostredkovaní, o obchodnom zastúpení, mandátnej i komisionárskej zmluve), pričom v úvode kapitoly sú definované priame a nepriame obchodné metódy.

V poradí ôsma kapitola v učebnici je zameraná na platobné podmienky obchodných operácií, jednotlivé typy platieb, nedokumentárne i dokumentárne, ako aj iné formy financovania zahraničnoobchodných operácií, ako sú faktoring, forfaiting a lízing. Na platobné podmienky nadväzuje kapitola venovaná dodacím podmienkam. Charakterizuje jednotlivé dodacie parity INCOTERMS 2010, stanovovanie spôsobov dodacích lehôt, možnosti poistenia tovaru, jeho balenia, pričom ďalšia časť kapitoly podrobne rozoberá jednotlivé druhy sprievodných dokumentov používaných v medzinárodnom obchode, ktoré priamo súvisia s realizáciou dovoznej či vývozej operácie.

Posledné dve kapitoly vysokoškolskej učebnice sa venujú praktickým príkladom – realizácii vývozej a dovoznej obchodnej operácie – ich prípravnej fáze, zmluvnému zabezpečeniu, realizačnej fáze i ukončeniu, resp. vyhodnoteniu.

Uvedená vysokoškolská učebnica svojím komplexným obsahom a kvalitou predstavuje významný teoretický i praktický prínos nielen pre študentov Ekonomickej univerzity v Bratislave, ale aj iných univerzít či vysokých škôl. Zároveň poslúži aj ako východisko pre bližšie oboznámenie sa s problematikou zahraničnoobchodnej praxe širšej odbornej verejnosti a podnikateľským kruhom.